

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
al Republicii Moldova
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

Oamenii Moldovei mele

ION
ALDEA-TEODOROVICI

Chișinău 2019

„...pe aripi eterne de imn...”

(Ion Hadârcă)

Compozitorul Ion Aldea-Teodorovici s-a născut la 7 aprilie 1954 orașul Leova. Părinții au sădit în sufletul fiului dragostea pentru folclorul românesc, pentru muzică și patrie. La 5 ani Ion a început să ia lecții de vioară și pian. Mai târziu, în 1961, își face studiile muzicale la Școala medie de muzică „E. Coca” din Chișinău. Urmează Liceul de muzică de la Tiraspol, clasa instrumentală de suflat: clarinet-saxofon.

În 1973 piesa *Crede-mă, iubire, crede-mă*, interpretată de Sofia Rotaru, îi aduce un succes vădit tânărului compozitor.

Din 1975 și până în 1981, când devine student la Facultatea Compoziție și Pedagogie a Conservatorului „Gavriil Musicescu” din Chișinău, activează în cadrul formației de muzică ușoară „Contemporanul”, condusă de compozitorul Mihai Dolgan, în calitate de saxofonist, compozitor și solist. În această perioadă scrie cântecele *Inima mea e Moldova, Iubiți învățători, Seară albastră* ș.a. care devin adevărate șlagăre.

În anii 1981-1988, semnează creații de valoare, cum ar fi *Rapsodie pentru orchestra simfonică*, multe lucrări camerale, poemul-rock *Anotimpurile pe versuri de V. Alecsandri*, precum și muzică la mai mult de 30 de filme și spectacole de teatru. Deosebit de frumoasă a fost colaborarea compozitorului cu poezii consacrați M. Sorescu, D. Matcovschi, Gr. Vieru, A. Păunescu. Celebrele cântece *Trei culori, Eminescu, Reaprindeți candela, Răsai!* au contribuit în mod remarcabil la renașterea spirituală a poporului.

În 1986 compozitorul creează formația „DiATE”, iar spectacolul de debut al acesteia se va întipări pentru mult timp în memoria melomanilor prin prospețimea sa și îndrăzneala de a aduce în scenă teatrul muzical: melodii ritmice, de dragoste *Un nume pe zăpadă, O serenadă, Floare dulce de tei, Comment ça va, Ala – bala, Fuga – fuga* ș.a., ținute scenice stilate, ce depășeau cadrul sovietic al estradei.

Activitatea interpretativă și creatoare a desfășurat-o în duet cu soția sa Doina Aldea-Teodorovici. Din 1982 ei sunt nedespărțiți atât în viață, cât și pe scenă.

Talentul lor multilateral, civismul fierbinte, curajul i-au impus ca pe unii din cei mai îndrăgiți artiști atât în Moldova, cât și peste hotarele ei.

În anii 1989-1991, Ion Aldea-Teodorovici scrie piesele sale de rezistență: *Mănăstirea Căpriana, Maluri de Prut, Suveranitatea, Pentru ea, Clopotul Învierii* ș.a.

Compozitorul și interpretul Ion Aldea-Teodorovici a fost laureat al mai multor concursuri și festivaluri naționale și internaționale, autor al discului „Răsai”, lansat de firma „Electrecord” din București.

Pentru merite deosebite la dezvoltarea muzicii i s-a acordat în 1989 titlul de Artist Emerit al Republicii Moldova, iar în 1992 i s-a decernat, post-mortem, Ordinul Republicii.

Ion Aldea-Teodorovici a decedat, împreună cu soția sa, în noaptea de 29 spre 30 octombrie 1992, în urma unui tragic accident rutier, în apropierea localității Coșereni, la 49 de kilometri de București, România. Au fost înmormântați la Cimitirul Central de pe strada Armenească din Chișinău.

Numele soților Aldea-Teodorovici îl poartă o stradă din sectorul Buiucani al capitalei, un liceu cu profil de arte situat pe această stradă și Festivalul-concurs de muzică ușoară „Maluri de Prut” (1995-2002), numit din 2003 „Două inimi gemene”. În memoria lor au fost înălțate monumente: la Pitești, Soroca, Chișinău.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Referințe critice

Două vieți în unison: în memoria Ion și Doina Aldea-Teodorovici: biobibliogr. / BNRM, Proiectul editorial „Moldavica”; alcăt.: Cezara Neagu, Lilia Balan. – Ch.: BNRM, 2012. – 124 p. – (Compozitorii Moldovei).

Două vieți și o dragoste: în memoria Doina și Ion Aldea-Teodorovici: [în vol.] Vol. 1 / prez. graf.: T. Varvariuc. – Ch.: Universul, 2004. – 214 p.

Două vieți și o dragoste: în memoria Doina și Ion Aldea-Teodorovici: [în vol.] Vol. 2 / alcăt.: Cristofor Aldea-Teodorovici. – Ch.: Grafema Libris, 2007. – 148 p.

Ion și Doina, Doina și Ion: [album] / alcăt.: B. Parii. – Ch.: FC Basarabia, 1994. – 182 p.

Andronic, Iurie. Două inimi gemene și o singură problemă – cea a prozodiei / Iurie Andronic // Două vieți și o dragoste. Vol. 2 / alcăt.: Cristofor Aldea-Teodorovici. – Ch., 2007. – P. 15-16.

Caciuc, Anatol. Ion Aldea-Teodorovici // Caciuc, Anatol. Dimensiunea clipei: interviuri cu interpreți de muzică populară și ușoară din Republica Moldova și România / Anatol Caciuc. – Ch.: Pontos, 2006. – P. 11-12.

Chiriac, Tudor. Cu numele tău: [despre creația lui Ion Aldea-Teodorovici] / Tudor Chiriac // Două vieți și o dragoste. Vol. 1. – Ch., 2004. – P. 7-9.

Popovici, Victoria. Au ars în cântecul lor... / Victoria Popovici // Florile dalbe. – 2018. – 29 noiembr. – P. 3.

Rusnac, Constantin. Două vieți într-un cântec / Constantin Rusnac // Două vieți și o dragoste. Vol. 2 / alcăt.: Cristofor Aldea-Teodorovici. – Ch., 2007. – P. 8-12.

Vieru, Grigore. Doina și Ion Aldea-Teodorovici ca oaste / Grigore Vieru // Două vieți și o dragoste. Vol. 1. – Ch., 2004. – P. 5-6.

Dedicații lirice

Rusnac, Constantin. Ion Aldea-Teodorovici // Rusnac, Constantin. Portrete în timp: Acrostihuri / Constantin Rusnac. – Ch.: Magna Princeps, 2013. – P. 163.

Urschi, Gheorghe. Scrisoare către celălalt tărâm / Gheorghe Urschi // Două vieți și o dragoste. Vol. 1. – Ch., 2004. – P. 10-12.

Vieru, Grigore. De dor: Doinei și lui Ion Aldea-Teodorovici // Vieru, Grigore. Cele mai frumoase poezii / Grigore Vieru. – București: Jurnalul, 2009. – P. 217.

Vieru, Grigore. Pe sângele nostru: în memoria Doinei și Ion Aldea-Teodorovici // Vieru, Grigore. Taina care mă apără / Grigore Vieru. – Iași: Princeps Edit, 2008. – P. 165.

Referințe

Ion Aldea-Teodorovici și-a dedicat viața și activitatea unui ideal înălțător: păstrarea spiritualității românești...

Alexandra Popescu

Cântecele sale constituie o libertate de improvizație, conferă muzicii un caracter de narațiune, de conversație neconstrânsă cu auditoriul.

Sergiu Pojar

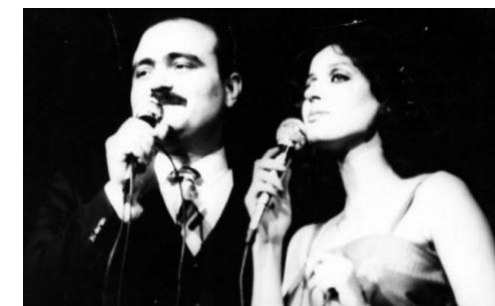
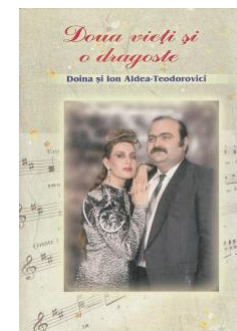
Ion Aldea-Teodorovici este dăruit cu har dumnezeiesc și cu o mare inimă de român. Cântecele sale izvorăsc din cea mai tulburătoare baladă românească: din „Balada lui Ciprian Porumbescu”.

Grigore Vieru

Etic vorbind, muzica lui Ion Aldea-Teodorovici este de neconceput în afara poeziei timpului său și în afara acestui timp. Ea s-a născut sub bolțile încărcate cu har divin ale poeziei lui Grigore Vieru, Dumitru Matcovschi, Ion Hadârcă, Adrian Păunescu.

Această mare poezie i-a conferit muzicii lui dimensiune și, în același timp, i-a oferit posibilitatea la rândul ei să redimensioneze genurile muzicii.

Tudor Chiriac

Alcătuitor: Sabina Dodul
Responsabil de ediție: Eugenia Bejan